

Hemşirelik Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve Mağduriyet ile Sosyal Ağ Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki

Burcu KÜÇÜKKAYA¹ Hatice KAHYAOĞLU SÜT² Funda ASLAN³

Öz: Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Kesitsel ve ilişkisel tarama desenindeki bu araştırmanın çalışma grubunu, Ekim-Aralık 2018 tarihleri arasında bir hemşirelik bölümünde eğitim gören 509 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından literatür incelenerek oluşturulan “Anket Formu”, “Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II (YSZE-II)” ve “Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği (SASKAÖ)” ile toplanmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 20.09±1.09 ve %79’unun cinsiyeti kadındır. Öğrencilerin SASKAÖ ve alt boyutları ile YSZE-II alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). YSZE-II alt boyutları olan “siber zorbalık” ile “siber mağduriyet” alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0.001$). SASKAÖ’nün sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı, tanıma ve tanınma amaçlı ve eğitim amaçlı alt boyutlarının kendi arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p<0.001$). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin sosyal ağları, sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanma durumu daha fazladır. Öğrencilerin sosyal ağ kullanımında, siber zorbalık durumu artarken siber mağduriyet durumları da artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Siber mağduriyet, Siber zorbalık, Sosyal ağ kullanımı.

¹ Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye, burcukucukkaya1992@gmail.com

² Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Edirne, Türkiye, haticesut@yahoo.com

³ Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf, Edirne, Türkiye, aslanfunda1995@gmail.com

The Relationship Between the Aims of Use of Social Network Sites With Cyberbullying and Cyber Victimization in Nursing Students

Abstract: Aim of the study is to investigate the relationship between the aims of use of social network sites with cyberbullying and cyber victimization in nursing students. Method: This cross-sectional and relational screening model study was conducted on 509 students who were trained in a nursing department between October-December 2018. The research data were collected by the “Questionnaire Form” prepared by the researchers, the “Revised Cyber Bullying Inventory-II (RCBI-II)”, and the “Scale of Aims of Use of Social Network Sites and Communication Skills Scale (SAUSNS-CSS)”. There was no statistically significant relationship between the RCBI-II and sub-dimensions of RCBI-II and SAUSNS-CSS ($p > 0.05$). A statistically significant relationship was found between cyberbullying and cyber victimization which were the sub-dimensions of the RCBI-II ($p < 0.001$). A statistically significant relationship was determined between the SAUSNS-CSS for social interaction and communication purposes, for recognition and recognition purposes and for educational purposes ($p < 0.001$). Nursing students' social networks are more likely to use social networks for social interaction and communication. In the use of social networks, cyberbullying is increasing and cyber victimization is increasing.

Keywords: Nursing, Cyber bullying, Cyber victimization, Use of social network sites.

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden biri olan internet, insanların giderek artan bilgiye ulaşma, saklama ve paylaşma ihtiyaçlarına yanıt vermesiyle hayatın vazgeçilmez bir üyesi niteliği kazanmıştır (Baker ve Kavşut, 2007; Topçu ve Erdur-Baker, 2018). Toplumsal hayata hızlıca giriş yapan sosyal ağ kullanımı, kişilere sanal haberleşme ve ihtiyaç duydukları her türlü bilgiye istedikleri zaman ulaşma şansı kazandırmıştır. Bu sebeple sosyal ağların yaşamımızdaki önemi artmasıyla birlikte internet aracılığıyla sosyal ağlara ayrılan sürede de artış olduğu gözlemlenmiştir (Wire, 2018). Genellikle gençler ve üniversite öğrencileri arasında kullanımı daha yaygın hale gelmiştir. Yeni arkadaşlar edinme ve sosyalleşme günümüz teknolojik araçları ile sağlanmaya başlanmıştır (Yaman, Eroğlu ve Peker, 2011; Kaya vd., 2015).

Türkiye’de 2017 Haziran ayı verilerine göre, belirlenen internet kullanıcısı sayısı 56 milyondur (6.Internet World Stats Usage and Population Statistics, 2018). Bu internet kullanıcısı sayısının giderek artmasına paralel olarak, kullanılan bu iletişim ve bilgi ve teknolojilerinin faydalarının yanı sıra kötü kullanımdan doğan sorunlar da ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlardan bazıları şunlardır: isimsiz çağrılar, kimliği belirsiz zararlı, kötü içerikli veya virüslü e-postalar, veya reklamlar, hakaret, kişinin gururunu kıracak ve tehdit içeren, bir kişi ya da topluluğu karalamak için e-posta ya da kısa mesajlar ile yayılan ses, görüntü ve metinler şeklinde görülebilmektedir (Arıcak, 2016; Kokkinos, Baltzidis ve Xynogala, 2016).

Bu olumsuz durumların gelişmesiyle, siber zorbalığın bilgi ve iletişim teknolojik araçlarının, diğer bireylere zarar vermek amacıyla kötü niyetli kullanımının doğurduğu başlıca sorunlardan birisi olduğu ifade edilmektedir. Willard (2007) ve Lacey Siber (2007) zorbalığı; dijital teknolojileri diğer bireylere rahatsız edici mesajlar göndermek veya sosyal saldırganlık yapmak için kullanılması olarak tanımlamışlardır. Siber zorbalık ise; cep telefonu, paylaşım siteleri, internet siteleri, sohbet odaları vb. gibi teknolojik araçlar aracılığıyla yapılan psikolojik zorbalık şekline denmektedir (Shariff ve Gouin, 2005). Bir bakıma siber zorbalık tacizin elektronik boyut kazanması ve bunun bilgi ve iletişim araçlarının kullanılarak yapılmasıdır (Dilmaç, 2009).

Literatürde, üniversitelilerin %51,7’sinin telefon numarasını gizleyerek rahatsız edici konuşma yapma ya da sesler çıkarma durumunu yaşadığı, %24,5’inin kasıtlı olarak virüslü mail yollama durumunu yaşadığı, %14,3’ünün mail adresini ele geçirme ve zarar verme durumuna, %10,7’sinin internet ya da telefon yoluyla ölümcül tehditlerde bulunma durumuna maruz kaldığı belirlenmiş olup, %8,3’ünün haberi olmaksızın başka bir kişinin şifresini kullandığı, %5,5’inin başka birine ait mail adresini ele geçirdiği ve zarar verdiği, %6,3’ünün başka birinin kullandığı telefon veya bilgisayar modeliyle alay ettiği, %4,8’inin kişisel bilgisayarını ele geçirme ve dosyalarına kasten zarar verdiği ve %3,5’inin telefon numarasını gizleyerek rahatsız edici konuşma yaptığı ya da sesler çıkardığı bulunmuştur (Köse, Özdilek, Doğan ve Göktaş, 2018). Siber zorbalık ve buna bağlı mağduriyetler, gelişmekte olan teknolojik yaşamda internet ve cep telefonu gibi bilgi ve iletişim araçlarının kullanımının artmasıyla ve öğrenciler tarafından bu araçların problemlili kullanımıyla

Hemşirelik Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve Mağduriyet ile Sosyal Ağ Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki ülkemizde ve dünyada giderek artan ve daha da büyüyecek gibi gözükten bir sorun haline gelmiştir (Karal ve Kokoç, 2010; Peker, Eroğlu ve Çitemel, 2012).

Günümüzde giderek artan sosyal ağ kullanımları ve değişen sosyal ağ kullanım amaçları ile birlikte yaşanan siber zorbalık ve mağduriyet durumlarının yaşanma sıklığının yükselmesi ve bütün dünyayı etkileyen bir sorun haline gelmesinden dolayı ulusal ve uluslararası düzeyde siber zorbalık ve mağduriyet durumlarını önleyici çalışmaların önemli bir yere sahip olduğu belirtilebilmektedir. Siber zorbalık ve mağduriyet durumların önlenmesi amacıyla öncelikle sosyal ağ kullanım düzeylerinin ve amaçlarının gösterilmesi gerekmektedir.

Yapılan bu çalışma ile hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin siber zorbalık ve mağduriyet, sosyal ağ kullanım durumları ve amaçları hakkında bilgi verirken birbirleri arasındaki ilişkiyi saptamaya yardımcı olmuştur. Var olan mevcut uygulamaların politika yapıcılara ve uygulayıcılara sosyal ağ kullanımlarının düzenlenmesi, siber zorbalık durumlarının önlenmesi ve siber mağduriyetin önüne geçilmesi amacıyla yasal düzenlemeler ve uygulamalar getirerek bu durumlarla karşılaşılmasını azaltabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın alt problemleri;

1. Hemşirelik öğrencilerinin siber zorbalık ve mağduriyet durumları nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ kullanım durumları ve amaçları nelerdir?
3. Hemşirelik öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları arasındaki ilişki nedir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma; belirli bir popülasyonda, belirli bir anda ve belirli bir mekanda yapıldığı için kesitsel desende ve siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları açısından

var olan ilişkiyi ortaya koymak için ilişkisel tarama modeli ilişkisel tarama desende uygulanmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Ekim-Aralık 2018 tarihleri arasında Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerde yapılmıştır.

Çalışma Gurubu

Araştırmanın evrenini, belirlenen tarihlerde Hemşirelik Bölümü'nde eğitim alan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin tümü oluşturmuştur. Çalışma grubunun sayısı hesaplanmadan, araştırmaya katılmaya gönüllü n=509 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada "Anket Formu", "Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II / YSZE-II" ve "Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği / SASKAÖ" kullanılmıştır.

Anket Formu: Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan anket formu; hemşirelik öğrencilerinin kişisel özelliklerini içeren 11 soru, sosyal ağ kullanımı ile ilgili özellikleri içeren 13 soru ve siber mağduriyet-zorbalık ile ilgili özelliklerini içeren 6 soru olmak üzere toplam 30 sorudan oluşmaktadır (Topçu ve Erdur-Baker, 2018; Kaya ve ark., 2015; Yılmazsoy ve Kahraman, 2017; Ayğar ve Uzun, 2018).

Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II: Siber zorbalık ve mağduriyet olmak üzere iki paralel formdan oluşan envanter Topçu ve Erdur-Baker (2018) tarafından geliştirilmiştir. İki paralel formda 10'ar sorunun yer aldığı toplam 20 maddeden oluşan envanter 4'lü Likert tipi (1= asla, 2= bir kez, 3= iki veya üç kez, 4= üç kereden fazla) bir derecelendirmeye sahiptir. Envanterin siber zorbalık ve siber mağduriyet formundan alınabilecek en düşük puan 10, en yüksek puan ise 40'dır. Envanterin siber zorbalık formundan yüksek puan alınması, siber zorbalık içeren eylemlerin yapılma sıklığının yüksekliğine, siber mağduriyet formundan yüksek puan alınması ise siber zorbalık içeren eylemlere maruz kalınma sıklığının yüksekliğine işaret etmektedir. Envanterin güvenilirliğine ilişkin, siber zorbalık formunun iç tutarlılık katsayısı 0.76, siber mağduriyet formunun iç tutarlılık katsayısı ise 0.80 olarak bulunmuştur (Topçu ve Erdur-Baker, 2018). Çalışmamızda, Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II siber zorbalık alt

Hemşirelik Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve Mağduriyet ile Sosyal Ağ Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0.80 ve siber mağduriyet alt boyutunun Cronbach Alfa katsayısı 0.83 olarak bulunmuştur.

Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği: Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçlarını belirlemek üzere Karal ve Kokoç (2010) tarafından geliştirilen ölçek, 14 maddeden oluşmakta olup, 1-5 dereceli likert tipi bir ölçek niteliğindedir. Bu ölçekte “1 = Kesinlikle katılmıyorum”, “2 = Katılmıyorum”, “3 = Orta Derecede Katılıyorum”, “4= Katılıyorum” ve “5 = Kesinlikle Katılıyorum” anlamındadır. Ölçek üç faktörden oluşmaktadır (Faktör 1: Sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı [7 madde]; Faktör 2: Tanıma ve tanınma amaçlı [3 madde] Faktör 3: Eğitim amaçlı [4 madde]). Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği'nin Cronbach Alfa katsayısı 0.830 olarak bulunmuştur (Karal ve Kokoç, 2010). Çalışmamızda, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği'nin Cronbach Alfa katsayısı 0.79 olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik uygunluğu için çalışmanın yürütüleceği üniversitenin bilimsel araştırmalar etik kurulundan BAEK 2018/375 nolu etik onay ve verilerin toplanması için aynı üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı'ndan yazılı izin ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden sözlü onamları alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplanmasına başlanmadan önce katılımcılara çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin anket formunu doldurmaları yaklaşık 15 dk. sürmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistikler (ortalama \pm standart sapma ile kategorik sonuçları ise sayı (n) ve yüzde (%)) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım durumlarına Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, YSZE-II ve SASKAÖ arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 23,0 paket programı kullanılmıştır. $p < 0,05$ istatistiksel anlamlılık sınır değeri olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,09±1,09, %79,0’ının cinsiyetinin kadın, %28,3’ünün 2. sınıf, %65,4’ünün mezun olunan lisenin Anadolu Lisesi, %70,1’inin anne eğitim durumu ilköğretim ve altı, %50,9’unun baba eğitim durum ilköğretim ve altı, %83,3’ünün aile tipi çekirdek , %51,7’sinin çocukluğunu geçirdiği yerin il ve %71,3’ünün gelir düzeyinin gelir gidere eşit, %79,2’sinin yaşamının çoğunu Marmara Bölgesi’nde geçirdiği ve %48,3’ünün üniversite eğitimi sırasında devlet yurdunda yaşadığı belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri (n=509)

Değişkenler		Ort±SS	
		n	%
Yaş		20.09±1.09	
Cinsiyet	Kadın	402	79,0
	Erkek	107	21,0
Sınıf	1. sınıf	138	27,1
	2. sınıf	144	28,3
	3. sınıf	124	24,4
	4. sınıf	103	20,2
Mezun Olunan Okul	Düz Lise	62	12,2
	Anadolu Lisesi	333	65,4
	Meslek Lisesi	54	10,6
Anne Eğitim Düzeyi	Diğer	60	11,8
	İlköğretim ve altı	357	70,1
	Lise ve üstü	152	29,9
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim ve altı	259	50,9
	Lise ve üstü	250	49,1
Aile Tipi	Çekirdek Aile	424	83,3
	Geniş Aile	85	16,7

Tablo 1 Devamı. Hemşirelik öğrencilerinin kişisel özellikleri (n=509)

Değişkenler		Ort±SS	
Yaş		20.09±1.09	
Çocukluğun Geçtiği Yer	Köy	52	10,2
	İlçe	159	31,2
Gelir düzeyi	İl	263	51,7
	Yurtdışı	35	6,9
	Gelir giderden az	92	18,1
Yaşamının geçirdiği bölge	Gelir gidere eşit	363	71,3
	Gelir giderden fazla	54	10,6
	Marmara Bölgesi	403	79,2
	Ege Bölgesi	14	2,8
	Akdeniz Bölgesi	9	1,8
	Karadeniz Bölgesi	17	3,3
	İç Anadolu Bölgesi	20	3,9
	Doğu Anadolu Bölgesi	13	2,6
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	6	1,2
	Yurtdışı	27	5,3
Üniversite eğitimi sırasında yaşadığınız yer	Aile ile	43	8,4
	Devlet yurdu	246	48,3
	Özel yurt	106	20,8
	Evde tek başına	17	3,3
	Evde arkadaşlarıyla	84	16,5
	Akraba yanında	5	1,0
	Diğer	8	1,5

*n: Sayı %: Yüzde Ort.: Ortalama SS: Standart Sapma

Hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ kullanımı ile ilgili özellikleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Öğrencilerin %95,9’unun bilgiye ulaşmak için en sık kullandıkları iletişim aracı internet, %77,6’sının bilgisayar kullanmaya yönelik ilgisi olduğu, %97,6’sının internet kullandığı, %61,9’unun 7 yıldan fazla internet kullandığı, %37,7’sinin günde 4 saatten fazla

internet kullandığı, %69,5'inin interneti en sık sosyal ağ sitelerine girmek için kullandığı, %95,9'unun sosyal ağları kullandığı, %96,9'unun sosyal ağ için en sık cep telefonu kullandığı, %34,6'sının günde 3-4 saat sosyal ağ kullandığı, %83,6'sının en sık instagram kullandığı, %40,3'ünün sosyal ağdaki içeriklere yorum yaptığı, %40,1'inin sosyal ağda yeni kişilerle tanıştığı ve %26,1'inin sosyal ağda yeni kişilerle görüştüğü saptandı.

Tablo 2. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ kullanımı ile ilgili özellikleri (n=509)

Değişkenler		n	%
Bilgiye ulaşmak için en sık kullandığınız iletişim aracı/araçlarınız*	Televizyon	36	7,1
	Gazete, dergi	22	4,3
	İnternet	488	95,9
	Diğer	10	2,0
Bilgisayar kullanmaya yönelik ilgi durumu	Evet	395	77,6
	Hayır	114	22,4
İnternet kullanma durumu	Evet	497	97,6
	Hayır	12	2,4
	3 yıl ve daha az	36	7,1
İnternet kullanım yılı	4-6 yıl	158	31,0
	7 yıldan fazla	315	61,9
	Hiçbir zaman	4	0,8
	1 saatten az	23	4,5
Günlük internet kullanım süresi	1-2 saat	108	21,2
	3-4 saat	182	35,8
	4 saatten fazla	192	37,7
	Elektronik posta atmak	46	9,0
İnterneti en sık kullanma amacı*	Haber okumak	105	20,6
	Müzik dinlemek	176	34,6
	Chat yapmak	148	29,1
	Bankacılık işlemlerini gerçekleştirmek	52	10,2
	Sosyal ağ sitelerine girmek	354	69,5
	Araştırma yapmak	162	31,8
	Yabancı dili iletirmek	49	9,6

Diğer

35

6,9

Tablo 2 devamı. Hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ kullanımı ile ilgili özellikleri (n=509)

Değişkenler		n	%
Sosyal ağ kullanma durumu	Evet	488	95,9
	Hayır	21	4,1
Sosyal ağı en sık kullandığınız iletişim aracı/araçları*	Bilgisayar	51	10,0
	Cep telefonu	493	96,9
	Tablet	19	3,7
	Diğer	5	1,0
Günlük sosyal ağ kullanma sıklığı	Hiçbir zaman	11	2,2
	1 saatten az	50	9,8
	1-2 saat	155	30,5
	3-4 saat	176	34,6
En sık kullandığınız sosyal ağ sitesi/siteleri*	4 saatten fazla	117	23,0
	Facebook	57	11,0
	Twitter	105	20,6
	İnstagram	425	83,5
Sosyal ağdaki içeriklere yorum yapma durumu	Linked In	18	0,4
	Diğer	77	3,5
Sosyal ağda yeni kişilerle tanışma durumu	Evet	205	40,3
	Hayır	304	59,7
Sosyal ağda yeni kişilerle görüşme durumu	Evet	204	40,1
	Hayır	305	59,9
Sosyal ağda yeni kişilerle görüşme durumu	Evet	133	26,1
	Hayır	376	73,9

*Birden fazla işaretleme yapılmıştır.

Hemşirelik öğrencilerin siber mağduriyet- zorbalık ile ilgili özellikleri Tablo 3'te gösterilmiştir. Öğrencilerin %58,0'nun siber zorbalık ve %56,0'nun siber mağduriyet hakkında bilgisi olduğu, %11,6'sının sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilere çağrı, mesaj ya da e-posta bıraktığı, %61,1'inin sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilerden çağrı, mesaj ya da e-posta aldığı, %4,9'unun sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilere kötü söz içerikli yorumlar yaptığı ve %22,0'nun sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilerden kötü söz içerikli yorumlar aldığı bulundu.

Tablo 3. Hemşirelik öğrencilerinin siber mağduriyet- zorbalık ile ilgili özellikleri (n=509)

Değişkenler		n	%
Siber zorbalık hakkında bilgi durumu	Evet	295	58,0
	Hayır	214	42,0
Siber mağduriyet hakkında bilgi durumu	Evet	285	56,0
	Hayır	224	44,0
Sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığınız kişilere çağrı, mesaj ya da e-posta bırakma durumu	Evet	59	11,6
	Hayır	450	88,4
Sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığınız kişilerden çağrı, mesaj ya da e-posta alma durumu	Evet	311	61,1
	Hayır	198	38,9
Sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığınız kişilere kötü söz içerikli yorumlar yapma durumu	Evet	25	4,9
	Hayır	484	95,1
Sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığınız kişilerden kötü öz içerikli yorumlar alma durumu	Evet	112	22,0
	Hayır	397	78,0

*n: Sayı %: Yüzde

Hemşirelik öğrencilerinin SASKAÖ ve YSZE-II puan ortalamaları Tablo 4'te gösterilmiştir. Öğrencilerin SASKAÖ toplam puan ortalaması $46,22 \pm 9,70$, "sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı" alt boyut puan ortalaması $24,63 \pm 5,57$, "tanıma ve tanınma" amaçlı alt boyut puan ortalaması $7,36 \pm 3,04$ ve "eğitim amaçlı" alt boyut puan ortalaması $14,23 \pm 3,94$ iken, YSZE-II'nin "siber zorbalık" alt boyut puan ortalaması $11,44 \pm 3,22$, "siber mağduriyet" puan ortalaması $12,77 \pm 4,25$ bulunmuştur.

Tablo 4. Hemşirelik öğrencilerinin SASKAÖ ve YSZE-II puan ortalamaları (n=509)

Ölçekler	Ort±SS	
SASKAÖ	Sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı	24,63±5,57
	Tanıma ve tanınma amaçlı	7,36±3,04
	Eğitim amaçlı	14,23±3,94
	Toplam	46,22±9,70
YSZE-II	Siber zorbalık	11,44±3,22
	Siber mağduriyet	12,77±4,25

*Ort.: Ortalama

SS: Standart Sapma

Hemşirelik öğrencilerinin SASKAÖ ve YSZE-II puan ortalamaları arasındaki ilişki Tablo 5’te gösterilmiştir. Öğrencilerin SASKAÖ ve alt boyutları ile SASKAÖ ve YSZE-II alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). YSZE-II alt boyutları olan “siber zorbalık” ile “siber mağduriyet” arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0.001$). SASKAÖ’nün “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı”, “tanıma ve tanınma amaçlı” ve “eğitim amaçlı” alt boyutlarının kendi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0.001$).

Tablo 5. Hemşirelik öğrencilerinin SASKAÖ ve YSZE-II puan ortalamaları arasındaki ilişki (n=509)

ÖLÇEKLER	YSZE-II		SASKAÖ			Toplam		
	Siber zorbalık	Siber mağduriyet	Sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı	Tanıma ve tanınma amaçlı	Eğitim amaçlı			
SASKAÖ	Sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı	p r	0.061 -0.083	0.788 0.012	-	<0.001 0.354	<0.001 0.453	<0.001 0.869
	Tanıma ve tanınma amaçlı	p r	0.139 0.066	0.197 0.057	<0.001 0.354	-	<0.001 0.266	<0.001 0.625
	Eğitim amaçlı	p r	0.102 -0.073	0.230 0.053	<0.001 0.453	<0.001 0.266	-	<0.001 0.750
	Toplam	p r	0.203 -0.057	0.295 0.046	<0.001 0.869	<0.001 0.625	<0.001 0.750	-
YSZE-II	Siber zorbalık	p r	-	<0.001 0.614	0.061 -0.083	0.139 0.066	0.102 -0.073	0.203 -0.057
	Siber mağduriyet	p r	<0.001 0.614	-	0.788 0.012	0.197 0.057	0.230 0.053	0.295 0.046

*Pearson Correlation

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları betimlemek ve siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu doğrultuda yapılan analizlerde siber zorbalığın ve mağduriyetin üniversite öğrencilerinde sık olarak karşılaştığı, sosyal ağ kullanımları ile amaçlarının değişkenlik gösterdiği ve bu bulgular siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi incelemeye yöneltmiş olup, siber zorbalık ve mağduriyet ile sosyal ağ kullanım amaçları ile ilgili sonuçları destekler nitelikte literatür bulguları olduğu görülmektedir.

Çalışmada, öğrencilerin çoğunun bilgiye ulaşmak için en sık kullandıkları iletişim aracının internet olduğu, 7 yıldan fazla süredir ve günde 4 saatten fazla internet kullandığı, interneti en sık sosyal ağ sitelerine girmek için kullandığı, sosyal ağ için en sık cep telefonu kullandığı, günde 3-4 saat sosyal ağ kullandığı, en sık instagrama baktığı bulunmuştur (Tablo 2). Anand ve ark.'nın (2018) Güney Hindistan'daki üniversite öğrencileri arasında aşırı internet kullanımının yaygınlığı ve psikolojik sıkıntı ile ilişkisini inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %100'ünün internet kullandığı, %52'sinin internet kullanmaya 16-18 yaş aralığında ilk kez kullandığı, %72' sinin interneti gerekli ise kullandığı, %76,6'nın interneti kullanma amacının hem eğlence, hem mesajlaşma hem de eğitim olduğu belirlenmiştir. Kircaburun ve ark.'nın (2018) üniversite öğrencileri arasında problemlili sosyal medya kullanımını, kişilik özelliklerini, sosyal medya platformlarını ve sosyal medya kullanım tarzlarını birlikte inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %100'ünün internet kullandığı, %44,0'ının interneti günde 4 saatten fazla kullandığı, %92,0'ının Whatsaap ve %79'unun Instagram için kullandığı saptanmıştır. Vorderer ve ark.'nın (2016) cep telefonu araçlarını ve sosyal medyayı kullanan üniversite öğrencilerinin durumlarını inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %84,8'inin çok sıklıkla internet kullandığı, %72,5'inin internete sınırlı interneti olan mobil cihazlardan ulaştığı, öğrencilerin çoğu cep telefonlarındaki interneti mesajlaşmak ve sosyal ağ sitelerine girmek için kullandığı bulunmuştur. Whittaker ve Kowalski'nin (2015) sosyal medya aracılığıyla siber zorbalığı inceledikleri çalışmada; katılımcıların %45,1'inin günde 3-4 saat internette zaman geçirdiği, ortalama 13,3 yaşında sosyal medya kullanmaya başladığı, %99,6'sı sosyal medyayı mesajlaşmak amacıyla kullandığı, %75,1'inin sosyal medya araçlarından en çok Facebook'u kullandığı tespit edilmiştir.

Sosyal ağ kullanımlarıyla ilgili durumlar hakkında ulusal literatüre bakıldığında; Çakır'ın (2018) Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını incelediği çalışmada; öğrencilerin %54,8'i interneti 4-6 yıl arası kullandığı, %50,5'i interneti 2-5 saat arası kullandığı, %63'ü interneti her gün kullandığı, %77 ile öğrencilerin büyük kısmı mobil cihazlardan internete bağlandığı, sosyal medya araçlarından öğrencilerin %97'sinin Whatsapp'ı ve %86,4'ünün Facebook'u en sık kullandığı, %80'inin sosyal medyayı kullanım amacının bilmediği olayları öğrenmek olduğu tespit edilmiştir. Aydın'ın (2016) üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımlarını incelediği çalışmada; öğrencilerin %100'ünün internet kullandığı, %38,6'sının her gün internette yaklaşık 5-6 saat

harcadığı, %54,1'inin sosyal medya araçlarından Facebook'u kullandığı, %66,3'ü sosyal medyayı arkadaşlarıyla iletişim kurmak ve %55,8'i yeni bilgilere ulaşmak için kullandığı saptanmıştır. Şahin, Kaynakçı ve Aytıp'un (2016) ziraat fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını inceledikleri çalışmada; öğrencilerin tamamının internet kullandığı, ortalama internet kullanım süresi 13,75 saat/hafta, sosyal medyada geçirilen vakit 11,55 saat/hafta olduğu, internet kullanım süresinin %84'ü sosyal medyada geçirildiği, interneti kullanmadaki en önemli amaçların sırasıyla gündemi takip etmek (3,82), araştırma yapmak (3,63) ve sosyal medyayı takip etmek (3,63) olduğu belirlenmiştir. Küçükali'nin (2016) üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımını incelediği çalışmada; öğrencilerin %88'inin her gün internete girdiği, %91'inin internet için akıllı telefonları kullandığı, %26,04'ünün günde 1-2 saat sosyal medyayı kullandığı, %46,97'sinin Facebook kullandığı, öğrencilerin büyük çoğunluğu sosyal medyayı eğlenmek ve rahatlamak için kullandığı bulunmuştur. Kaya ve ark.'nın (2015) hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %92,9'unun bilgiye erişmek için en sık kullandığı iletişim aracının internet olduğu, %98,3'ünün internet kullandığı, interneti en fazla araştırma yapmak (%83,2) ve sosyal ağ sitelerine girmek (%71) amacıyla kullandığı, %86,1'inin sosyal ağ sitelerini aktif olarak sıklıkla Twitter (%26,1) ve Facebook'u (%18) kullandığı belirtilmiştir. Günümüzde iletişim ve bilişim teknolojisindeki gelişim ile birlikte üniversite öğrencileri arasında akıllı telefon kullanımı oldukça artmıştır. Üniversite öğrencileri internet yoluyla erişim sağladıkları sosyal ağ kullanımında oldukça aktif olup sosyal ağlarda uzun süre vakit geçirmektedirler. Hemşirelik bölümü öğrencileri de diğer üniversite öğrencileri gibi iletişim kurmak, araştırma yapmak ve sosyal ağlara girmek için interneti kullanmaktadırlar.

Çalışmada, öğrencilerin çoğunun siber zorbalık ve siber mağduriyet hakkında bilgisi olduğu, sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilerden çağrı, mesaj ya da e-posta aldığı belirlenirken, öğrencilerin az bir kısmının sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilere çağrı, mesaj ya da e-posta bıraktığı, sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilere kötü söz içerikli yorumlar yaptığı ve sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilerden kötü söz içerikli yorumlar aldığı bulunmuştur (Tablo 3). Sam ve ark.'nın (2018) Gana'daki lise ve üniversite öğrencilerinin siber zorbalık durumlarını inceledikleri çalışmada; üniversite öğrencilerinin %83,0'ının sosyal ağ sitelerinden kötü içerikli mesaj aldığı ve %33,6'sının sosyal ağ sitelerinden

kötü içerikli mail aldığı saptanmıştır. Callaghan ve ark.'nın (2015) İrlandalı adölesanlarda siber zorbalık ve geleneksel zorbalığı inceledikleri çalışmada; adölesanların %9,8'inin siber zorbalık yaptığı gösterilmiştir. O'Moore ve ark.'nın (2015) inceledikleri çalışmada, 13-18 yaş arası 4.720 İrlandalı adölesanın %26'sının siber mağduriyet yaşadığı ve %85,0'ının siber zorbalığı en az bir kişiden duyduğu, Birleşik Krallık'ta yaşayan adölesanların %15,0'ünün siber zorbalık uyguladığı ve %68'inin siber zorbalığı en az bir kişiden duyduğu belirtilmiştir. Whittaker ve Kowalski'nin (2015) yaptıkları çalışmada, %55'inden fazlası en az bir kez siber zorbalığa tanık olduğu belirlenmiştir. Pornari ve Wood'un (2010: 86) ortaokul öğrencilerinde akran ve siber saldırganlık, ahlaki ayrılma rolü, düşman atıf yanlılığı ve sonuç beklentileri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %31,5'inin siber zorbalık yaptığı ve %56,2'sinin siber mağduriyet yaşadığı bulunmuştur. Kestel ve Akbiyık'ın (2018) siber zorbalığın öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal durumları üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmada; öğrencilerin %91,6'sının siber zorbalık ve siber mağduriyet hakkında bilgisinin olmadığı, %100'ünün sosyal ağ site/sitelerinde kötü söz içerikli (cinsel içerikli hakaret ve küfür) yorumlar aldığı tespit edilmiştir. Taştekin ve Bayhan'ın (2018) ergenler arasındaki siber zorbalığı ve mağduriyeti inceledikleri çalışmada; %59,44'ünün siber zorbalık yaptığı, %63,35'inin siber mağduriyet yaşadığı ve %69,5'inin siber zorbalık veya siber mağduriyete dahil olduğu saptanmıştır. Öğrenciler sosyal ağ kullanımı sırasında ya da e-posta yolu ile vs. siber zorbalık ve mağduriyet ile bir şekilde karşılaşılabilir. Sosyal ağlarda paylaşımlara yapılan yorumlara verilen cevaplar zorbalık boyutuna gelebilmektedir. Ya da istenmeyen bir e-posta ile siber mağduriyete maruz kalabilmektedir. Yapılan çalışmalardan da görüldüğü üzere, siber zorbalık ve mağduriyet durumu ülkeler arasında değişkenlik göstermektedir. Günümüz eğitim sürecinde internet kullanımına başlandığı en erken dönemden itibaren siber zorbalık ve mağduriyet durumundan korunmak için yapılması gerekenler konusunda eğitim verilmesi önemlidir.

Çalışmada, öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği toplam puan ortalaması 46,22±9,70, "sosyal etkileşim ve iletişim" amaçlı alt boyut puan ortalaması 24,63±5,57, "tanıma ve tanınma amaçlı" alt boyut puan ortalaması 7,36±3,04 ve "eğitim amaçlı" alt boyut puan ortalaması 14,23±3,94 bulunmuştur (Tablo 4). Özlu, Tasgın ve Öz'ün (2018) üniversite öğrencilerinde boş zaman yönelimlerinin belirlenmesi, boş zaman değerlendirme sıkıntı algıları ile sosyal ağ siteleri kullanım amaçları arasındaki ilişkiyi inceledikleri

çalışmada, kız üniversite öğrencilerin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,46 \pm 0,76$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $2,44 \pm 1,08$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,41 \pm 0,65$ iken, erkek üniversite öğrencilerin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,64 \pm 0,68$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,08 \pm 0,88$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,56 \pm 0,61$ olarak belirlenmiştir. Yılmazsoy ve Kahraman’ın (2019) lisans ve lisansüstü öğrencilerin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarını inceledikleri çalışmada; öğrencilerin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” kullanım alt boyutunun ortalaması $3,30$, “tanıma ve tanınma amaçlı” kullanım alt boyutunun ortalaması $2,15$ ve “eğitim amaçlı” kullanım alt boyutunun ortalaması ise $3,47$ olarak gösterilmiştir. Ünal ve ark.’nın (2017) meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıklarının kişilik özellikleri ile ilişkisini inceledikleri çalışmada; öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği toplam puan ortalaması $44,5 \pm 10,3$, “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $25,0 \pm 6,0$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $10,5 \pm 3,1$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $9,1 \pm 2,9$ olarak saptanmıştır. Kaya ve ark.’nın (2015) çalışmasında, öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği toplam puan ortalaması $38,69 \pm 17,49$, “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $17,73 \pm 8,60$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $9,20 \pm 4,80$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $11,73 \pm 5,70$ olarak saptanmıştır. Filiz ve ark.’nın (2014) BÖTE bölümü öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; erkek üniversite öğrencilerin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $25,41 \pm 6,26$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $7,91 \pm 3,09$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $14,48 \pm 3,45$ iken, kadın üniversite öğrencilerin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $26,15 \pm 5,36$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $6,40 \pm 2,53$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $15,23 \pm 2,66$ olarak tespit edilmiştir. Tanrıverdi ve Sağır’ın (2014) lise öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının ve sosyal ağları benimseme düzeylerinin öğrenci başarısına etkisini inceledikleri çalışmada; öğrencilerin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği’nin “sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $3,23 \pm 0,82$, “tanıma ve tanınma amaçlı” alt boyut puan ortalaması $2,11 \pm 0,97$ ve “eğitim amaçlı” alt boyut puan ortalaması $2,76 \pm 0,87$ olarak saptanmıştır. Çalışma bulgumuz, hemşirelik öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini en çok sosyal

Hemşirelik Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve Mağduriyet ile Sosyal Ağ Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki etkileşim ve iletişim amaçlı kullandığını göstermektedir. Bazı literatür bulguları öğrencilerin, sosyal ağ sitelerini en çok sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanma konusunda birbirine benzerlik gösterirken, bazı literatür bulguları farklılık göstermektedir. Bu farklılığın sebebi, çalışmanın yapıldığı popülasyon, yaş ve eğitim farkından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada, Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II'nin "siber zorbalık" alt boyut puan ortalaması $11,44\pm 3,22$, "siber mağduriyet" puan ortalaması $12,77\pm 4,25$ bulunmuş olup, öğrencilerin siber zorbalık uygulama ve siber mağduriyet yaşama durumları düşük düzeyde belirlenmiştir (Tablo 4). Sam ve ark.'nın (2018) yaptıkları çalışmada; üniversite öğrencilerinin Siber Zorbalık Ölçeği toplam puan ortalaması $1,96\pm 0,74$ ve siber zorbalık durumunun düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Souza ve ark.'nın (2018) üniversite öğrencilerinin kampüs iklimi, siber zorbalık ve kültürel konular hakkındaki algıları: teori ve pratik için çıkarımlarını inceledikleri çalışmada; Siber Mağduriyet Ölçeği puan ortalaması $1,16\pm 0,26$ ve siber mağduriyet yaşama durumunun düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Taştekin ve Bayhan'ın (2018) yaptıkları çalışmada; kız öğrencilerin Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri'nin "siber zorbalık" alt boyut puan ortalaması $17,32\pm 5,50$, "siber mağduriyet" puan ortalaması $17,72\pm 5,39$ iken, erkek öğrencilerin Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri'nin "siber zorbalık" alt boyut puan ortalaması $20,58\pm 8,47$, "siber mağduriyet" puan ortalaması $20,45\pm 7,95$ olup, kız ve erkek öğrencilerin siber zorbalık uygulama ve siber mağduriyet yaşama durumlarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Süslü ve Okyay'ın (2018) lise öğrencilerinde siber zorbalık ve siber mağduriyetle ilişkili bazı değişkenleri inceledikleri çalışmada; Siber Zorbalık Ölçeği puan ortalaması $28,27\pm 6,46$, Siber Mağduriyet Ölçeği puan ortalaması $28,33\pm 4,61$ olup, öğrencilerin siber zorbalık uygulama ve siber mağduriyet yaşama durumlarının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Literatür bulguları ve çalışmamız bulguları, siber zorbalık ve siber mağduriyet hakkında bilgi durumlarının, sosyal ağ site/sitelerinde tanımadığı kişilerden çağrı, mesaj ya da e-posta alma durumlarının benzer olduğunu göstermektedir.

Çalışmada, Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri-II alt boyutları olan "siber zorbalık" ile "siber mağduriyet" arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Siber zorbalık durumu arttıkça siber mağduriyet durumu da artmaktadır (Tablo 5). Souza ve ark.'nın (2018) yaptıkları çalışmada, siber zorbalık ile siber mağduriyet arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Whittaker ve Kowalski'nin (2015) yaptıkları çalışmada, siber zorbalık ile siber mağduriyet arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Eroğlu ve Güler'in (2015) koşullu öz-değer, riskli internet

davranışları ve siber zorbalık/mağduriyet arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada; siber zorbalık ile siber mağduriyet arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir. Peker'in (2015) negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyete ilişkin yordayıcı rolünü incelediği çalışmada; siber zorbalık ile siber mağduriyet arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Yapılan çalışmaların sonuçları gösteriyor ki, siber zorbalık arttıkça, siber mağduriyet durumu da artmaktadır.

Çalışmada, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği'nin "sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı", "tanıma ve tanınma amaçlı" ve "eğitim amaçlı" alt boyutlarının kendi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Tablo 5). Filiz ve ark.'nın (2014) yaptıkları çalışmada, Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği'nin "sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı", "tanıma ve tanınma amaçlı" ve "eğitim amaçlı" alt boyutlarının kendi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Sosyal ağ siteleri kullanımı birbiri ile bağlantılı amaçlar için de kullanılabilir. Yani sosyal etkileşim ve iletişim kurmak isteyen bir öğrencinin amacı hem yeni insanlar tanımak, tanınmak olabilmektedir. Ayrıca, üniversite sürecinde öğrencilerin eğitim aldıkları alana ilişkin bilgilere yer verilen sayfalara erişim için de sosyal ağlar oldukça sık kullanılmaktadır.

Çalışma sonuçlarımız gösteriyor ki; hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğu, sosyal ağları günlük hayatlarında sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı aktif olarak kullanmaktadır. Öğrencilerin sosyal ağ kullanımında, siber zorbalık durumu artarken siber mağduriyet durumları da artmaktadır.

Sonuçlar doğrultusunda;

Üniversite öğrencilerine eğitimleri sürecinde internet kullanırken karşılaşılabilecek olumsuzluklar (isimsiz çağrılar, kimliği belirsiz zararlı, kötü içerikli veya virüslü e-postalar vb.) ve yapılması gerekenler, sosyal ağ kullanımında, siber zorbalık ve mağduriyet durumundan korunmak için yapılması gerekenler konusunda eğitimler verilmesi, siber zorbalık durumunun azaltılmasıyla birlikte siber mağduriyet durumlarında azalacağı ile ilgili eğitimlerin ve seminerlerin yapılması ve sosyal kullanım amaçlarının sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı olmasına paralel olarak eğitim amaçlı olmasına güdülenmesi ve yöneltilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Anand, N., Thomas, C., Jain, P. A., Bhat, A., Thomas, C., Prathyusha, P. V. ve Cherian, A. V. (2018). Internet use behaviors, internet addiction and psychological distress among medical college students: A multi centre study from South India. *Asian Journal of Psychiatry*, 37, 71-77.
- Arıca, O. T. (2009). Psychiatric symptomatology as a predictor of cyberbullying among university students. *Eurasian Journal of Educational Research*, 34, 167-184.
- Aydın, İ. E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 373-386.
- Ayğar, B. B. ve Uzun, B. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *ADDICTA*, 5(3), 1-9.
- Baker, Ö. E. ve Kavşut, F. (2007). Akran zorbalığının yeni yüzü: Siber zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 31-42.
- Callaghan, M., Kelly, C. ve Molcho, M. (2015). Exploring traditional and cyberbullying among Irish adolescents. *International Journal of Public Health*, 60, 199-206.
- Çakır, H. (2018). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 539-563.
- Dilmaç, B. (2009). Sanal zorbalığı yordayan psikolojik ihtiyaçlar: Lisans öğrencileri için bir ön çalışma. *Educational Sciences: Theory Practice*, 9(3), 1291-1325.
- Eroğlu, Y. ve Güler, N. (2015). Koşullu öz-değer, riskli internet davranışları ve siber zorbalık/mağduriyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 118-129.
- Filiz, O., Erol, O., Dönmez, F. İ. ve Kurt, A. A. (2014). BÖTE bölümü öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(2), 17-28.
- Internet World Stats Usage and Population Statistics. (2017). Internet in Europe Stats. <https://www.internetworldstats.com/stats4.html>.
- Karal, H. ve Kokoç, M. (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1(3), 251-263.

- Kaya, H., Turan, N., Hasoğlu, Ö., Güre, Ö., Arslanova, E. ve Elmas, G. (2015). Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(40), 16-32.
- Kestel, M. ve Akbıyık, C. (2016). Siber Zorbalığın Öğrencilerin Akademik, Sosyal ve Duygusal Durumları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 844-859.
- Kircaburun, K., Alhabash, S., Tosuntaş, Ş. B. ve Griffiths, M. D. (2018). Uses and gratifications of problematic social media use among university students: A simultaneous examination of the Big Five of personality traits, social media platforms, and social media use motives. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-23.
- Kokkinos, C. M., Baltzidis, E. ve Xynogala, D. (2016). Prevalence and personality correlates of Facebook bullying among university undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 55, 840-850.
- Köse, S., Özdilek, R., Doğan, P. ve Göktaş, S. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Sanal Zorba/Sanal Kurban Olma Durumları Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Journal of Social Sciences*, 20.
- Küçükali, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı: Atatürk Üniversitesi örneği. *Bartın Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 7(13), 531-546.
- Lacey, B. (2007). Social Aggression: A study of internet harassment. Unpublished doctoral dissertation, Long Island University, ABD.
- O'Moore, M. (2012). Cyber-Bullying: The Situation in Ireland. *Pastoral Care in Education*, 30, 209-223.
- Özlu, M., Öz, N. D. ve Taşgın, E. (2018). Determination of Leisure Time Orientations in University Students, The Relationship Between Leisure Time Boredom Perceptions and Social Network Sites Usage Purposes. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 20(2), 105-110.
- Peker, A. (2015). Negatif duygunun siber zorbalık ve mağduriyete ilişkin yordayıcı rolünün incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1633-1646.
- Peker, A., Eroğlu, Y. ve Çitemel, N. (2012). Boyun eğici davranışlar ile siber zorbalık ve siber mağduriyet arasındaki ilişkide cinsiyetin aracılığının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 206-207.
- Pornari, C. D. ve Wood, J. (2010). Peer and cyber aggression in secondary school students: The role of moral disengagement, hostile attribution bias, and outcome expectancies. *Aggressive Behavior*, 36(2), 81-94.

- Sam, D. L., Bruce, D., Agyemang, C. B., Amponsah, B. ve Arkorful, H. (2018). Cyberbullying Victimization among High School and University Students in Ghana. *Deviant Behavior*.
- Shariff, S. ve Gouin, R. (2005). Cyber -dilemmas: gendered hierarchies free expression and cyber-safety in schools, presented at safety and security in a networked world: Balancing Cyber-Rights And Responsibilities. Oxford Internet Institute Conference, Oxford, U.K.
- Souza, S. B., Veiga Simão, A. M., Ferreira, A. I. ve Costa Ferreira, P. (2018). University students' perceptions of campus climate, cyberbullying and cultural issues: implications for theory and practice. *Studies in Higher Education*, 43(11), 2072-2087.
- Süslü, D. P. ve Oktay, A. (2018). Lise Öğrencilerinde Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyetle İlişkili Bazı Değişkenlerin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 17(4), 1877-1895.
- Şahin, A., Kaynakçı, C. ve Aytıp, Y. (2016). Ziraat fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının belirlenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 13(02), 34-45.
- Taştekin, E. ve Bayhan, P. (2018). Ergenler arasındaki siber zorbalığın ve mağduriyetin incelenmesi. *Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 5(2), 21-45.
- Tanrıverdi, H. ve Sağır, S. (2014). Lise öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının ve sosyal ağları benimseme düzeylerinin öğrenci başarısına etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 775-822.
- Topcu, Ç. ve Erdur-Baker, Ö. (2018). RCBI-II: The Second Revision of the Revised Cyber Bullying Inventory. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 51(1), 32-41.
- Ünalın, D., Baştürk, M., İkinci, S. S. ve Aydın, A. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıklarının kişilik özellikleri ile ilişkisi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 16(2), 21-32.
- Vorderer, P., Krömer, N. ve Schneider, F. M. (2016). Permanently online–Permanently connected: Explorations into university students' use of social media and mobile smart devices. *Computers in Human Behavior*, 63, 694-703.
- Whittaker, E. ve Kowalski, R. M. (2015). Cyberbullying Via Social Media. *Journal of School Violence*, 14(1), 11-29.
- Willard, N. (2007). Cyberbullying and cyberthreats. U.S.A: Research Pres.
- Wire, N. (2011). Social media report: spending time, money and going mobile. http://blog.nielsen.com/nielsenwire/online_mobile/social-media-report-spending-timemoney-and-going-mobile/.

Yaman, E., Eroğlu, Y. ve Peker, A. (2011). Okul zorbalığı ve siber zorbalık. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Yılmazsoy, B. ve Kahraman, M. (2019). Examination of Social Media Usage Purposes of Undergraduate and Graduate Students. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 219-229.

Yılmazsoy, B. ve Kahraman, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile sosyal medyayı eğitsel amaçlı kullanımları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Facebook örneği. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 6(1), 9-20.